

**KOKKUVÕTLIK JUHEND LOOVTÖÖ TEGIJALE NING
JUHENDAJALE**

1. LOOVTÖÖ LÜHIJUHEND ÕPILASELE

1.1 Mis on loovtöö?

Loovtöö on põhikooli lõpetamiseks vajalik iseseisev töö, kus õpilane:

- valib endale huvipakkuva teema;
- püstitab eesmärgi;
- loob midagi uut (praktiline töö, uurimuslik osa või nende kombinatsioon);
- esitab töö kirjaliku osa koos praktilise tulemusega.

1.2 Loovtöö etapid

1. **Teema valik ja kinnitamine** – vali jõukohane ja huvitav teema, leia juhendaja
2. **Eesmärgi ja plaani koostamine** – mida ja miks sa teed, milline on tulemus
3. **Töö teostamine** – praktiline osa ja/või uurimuslik osa
4. **Kirjaliku osa koostamine** – vormistamine vastavalt juhendile
5. **Juhendaja tagasiside** – paranda töö vastavalt soovitudele
6. **Esitamine ja kaitsmine** – töö õigeaegne esitamine ja tutvustamine

1.3 Kirjaliku osa põhinõuded

- Tiitelleht
- Sisukord
- Sissejuhatus
- Töö sisu (peatükid)
- Kokkuvõte
- Kasutatud allikad

- Lisad (vajadusel)

1.4 Loovtöö meelespea enne esitamist (õpilasele)

- ☐ Teema on kinnitatud ja vastab loovtöö nõuetele
- ☐ Eesmärk on selgelt ja arusaadavalt sõnastatud
- ☐ Töös on kõik nõutud osad (tiitelleht, sisukord, sissejuhatus, sisupeatükid, kokkuvõte, allikad, lisad, tegevuskava, soovitavaalt ka eneseanalüüsi leht)
- ☐ Praktiline osa / loov osa on valmis ja kirjeldatud
- ☐ Vormistus vastab juhendile (font, reavahe, leheküljenumbriid jm)
- ☐ Kõikidele kasutatud allikatele ja lisadele on tekstis viidatud
- ☐ Kasutatud allikate loetelu on olemas ja korrektselt vormistatud
- ☐ Keele- ja kirjavead on parandatud
- ☐ Loovtöö kokkuvõte sisaldab kokkuvõtlikku eneseanalüüsi
- ☐ Juhendaja on töö üle vaadanud ja andnud loa esitamiseks (juhendaja hinnang loovtööle)

2. JUHENDAJA ROLL LOOVTÖÖ PROTSESSIS

Juhendaja toetab ja suunab õpilast kogu loovtöö protsessi vältel, kuid ei tee tööd õpilase eest.

2.1 Juhendaja peamised ülesanded

- Aidata õpilasel teemat täpsustada ja eesmärgi sõnastada;
- nõustada töö planeerimisel ja ajakava koostamisel;
- jälgida töö vastavust juhendile;
- anda konstruktiivset ja arendavat tagasisidet;
- kontrollida viitamist ja vormistust;
- kinnitada töö esitamiseks (täita ära juhendaja hinnangu leht).

2.2 Olulised põhimõtted juhendamisel

- Õpilase iseseisvus on esmatähtis;
- tagasiside peab olema arusaadav ja õigeaegne;
- juhendaja vastutab protsessi, mitte lõpptulemuse eest.

3. VORMISTAMISE PÕHITÕED

Loovtöö kirjalik osa vormistatakse vastavalt Haabneeme Kooli „Kirjalike tööde koostamise ja vormistamise juhendile“ (leitav kooli kodulehelt).

3.1 Üldnõuded

Töö vormistatakse:

- paberi formaati A4;
- kirjatüüp Times New Roman;
- tähesuurus 12 punkti;
- reavahedega 1,5 punkti (eraldi väiksema tekstiga – 11 punkti ja reavahe 1 punkt – esitatakse tabeli sisu);
- rööpjoondus (va kasutatud allikate peatükk, mis on vasakpoolse joondusega);
- ei kasutata taandridu;
- tekstilõikude vahe on automaatne (enne 6 p, pärast 6 p);
- lehe üla- ja alaservast jäetakse tühjaks 2,5 cm, lehe paremast 2 cm ja vasakust servast 3 cm.

3.2 Lehekülgede nummerdamine

Leheküljed nummerdatakse alates tiitellehest, kuid tiitellehele ja sisukorrale leheküljenumbrit välja ei trükita. Lehekülje number paigutatakse lehekülje alumise serva keskele.

3.3 Pealkirjade vormistamine

- Töö põhitekst liigendatakse peatükkideks ja alapeatükkideks, mis pealkirjastatakse ning nummerdatakse;

- töö iseseisvad osad (sisukord, sissejuhatus, peatükid, kokkuvõte, kasutatud allikad, lisad) algavad uuelts lehelt;
- alapeatükid jätkuvad samalt leheküljelt;
- igale pealkirjale järgneb tekstilõik;
- pealkirjad nummerdatakse hierarhilise numeratsiooniga araabia numbritega (nt 1., 1.1.);
- pealkirjade lõppu punkti ei panda;
- pealkirjad ei ole esitatud küsimuse vormis;
- pealkirjad esitatakse vasakpoolse joondusega;
- pealkirjades sõnu ei poolitata ega kasutata lühendeid;
- peatüki või alapeatüki pealkiri ei tohi jääda lehekülje lõppu nii, et sellele ei järgne vähemalt kaks rida teksti samal leheküljel;
- pealkirjade kirjatüüp on Times New Roman; peatüki pealkiri 16 punkti rasvases kirjas, alapeatükk 14 punkti rasvases kirjas.

Täpsemad vormistusnõuded (sh näidislehed ja tehnilised detailid) on toodud dokumendis „Kirjalike tööde koostamise ja vormistamise juhend“ ning neid tuleb töö vormistamisel järgida.

3.4 Kasutatud allikad

Kasutatud allikate loetelu esitatakse töö lõpus eraldi peatükina.

- Pealkiri „Kasutatud allikad“ vormistatakse peatüki pealkirjana;
- allikad esitatakse **tähestikulises järjekorras** autori perekonnanime järgi;
- kui autor puudub, lähtutakse pealkirjast;
- kõik tekstis viidatud allikad peavad olema kasutatud allikate loetelus;
- loetelus ei tohi olla allikaid, millele tekstis ei ole viidatud;
- kasutatud allikate peatükk on vasakpoolse joondusega ning rippaandega;
- kirjatüüp on Times New Roman, suurus 12 punkti, reavahe 1,5;

Iga kirje vormistus peab järgima nii siin kui „Kirjalike tööde koostamise ja vormistamise juhendis" toodud põhimõtteid.

3.5 Joonised ja lisad

- Kõik joonised nummerdatakse ning neile viidatakse tekstis;
- igal joonisel peab olema allkiri;
- lisad nummerdatakse;
- lisad paigutatakse kasutatud kirjanduse järele;
- lisadele tuleb põhitekstis viidata;
- kui lisa on esitatud pilt, joonis või tabel, võib olla piisav, kui lisa pealkiri selgitab joonise või tabeli sisu. Täpselt sama sisu topelt kirjutada ei ole vaja.

4. VIITAMINE

4.1 Viitamine teksti sees

Tekstisisene viitamine näitab, milliselt allikalt pärineb konkreetne mõte, väide või fakt. Viide pannakse kohe lause lõppu sulgudesse. Tavaliselt sisaldab see autori perekonnanime ja ilmumisaastat.

Põhireeglid:

- kui autor on teada, kasutatakse autori perekonnanime ja aastat,
- kui autorit ei ole, kasutatakse pealkirja lühivormi ja aastat,
- otsese tsitaadi puhul lisatakse ka leheküljenumber.

Näited tekstisisesest viitamisest:

- Metsade roll kliimamuutuste pidurdamisel on väga oluline (Tali, 2001).
- Uuringud näitavad, et mälu ei ole staatiline, vaid pidevas muutumises (Carey, 2019).
- Inimese ja arvuti vahelist suhtlust käsitletakse mitme teadusharu vaatenurgast (*Human–computer ...*, 2020).

Otsese tsitaadi näide:

„Õppimine on sotsiaalne protsess“ (Vagula, 2012, lk 45).

Oluline: iga tekstisisene viide peab vastama kirjele kasutatud allikate loetelus.

4.2 Viitamise näidete tabel (koondatud kirjaliku tööde vormistamise juhendist)

Allika liik	Juhendis toodud näide
Raamat	Tali, E-M., Tali, T. (2001). <i>Tähtraamat: aastaring Maarjamaal</i> . Tallinn: Maalehe Raamat.

Allika liik	Juhendis toodud näide
Raamat (võõrkeelne)	Cone, J. D. & Foster, S. L. (1993). <i>Dissertations and theses from start to finish: Psychology and related fields</i> . Washington, DC: American Psychological Association.
Artikkel kogumikus	Massaro, D. (1992). Broadening the domain of the fuzzy logical model of perception. In H. L. Pick, Jr. & P. van den Broek, D. C. Knill (Eds.), <i>Cognition: Conceptual and methodological issues</i> (pp. 51–84). Washington, DC: American Psychological Association.
Ajaleheartikkel	Aljas, R. (2014, 3. aprill). Eesti valmistab ette uut tiigrihüpet. <i>Eesti Päevaleht</i> , 2–3.
Veebilehe artikkel (autoriga)	Carey, B. (2019, 22. märts). Can we get better at forgetting? <i>The New York Times</i> . Viimati külastatud 25.03.2024, https://www.nytimes.com/2019/03/22/health/memory-forgetting-psychology.html
Veebileht (autorita)	<i>Eesti pensionäride ... = Eesti pensionäride keskmine hõivatus tööga</i> (2010). Eesti Statistikaamet. Viimati külastatud 02.09.2010, www.stat.ee/hõivatus/pensionärid
Blogipostitus	Tarand, G. (2010, 10. detsember). <i>Sotsiaalmeedia ajalugu, kirjandjast tänaseni</i> [blogipostitus]. Viimati külastatud 17.12.2010, http://www.gerdtarand.eu/arhiiv/6806
Video (YouTube)	Uber Engineering. (2016, 29. detsember). <i>Uber Engineering: Data Visualization at Uber</i> [Video]. YouTube. Viimati külastatud 12.04.2022, https://www.youtube.com/watch?v=nLy3OQYsXWA
Vikipeedia artikkel	<i>Human–Computer ... = Human–Computer interaction</i> . (2020, 29. oktoober). Vikipeedia. Viimati külastatud 15.01.2024, https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Human–computer_interaction&oldid=985976434

Allika liik	Juhendis toodud näide
Tehisintellekt	OpenAI. (2024). <i>ChatGPT</i> [Suur keelemudel]. Kasutatud 25.02.2024, https://chatgpt.com
Magistritöö	Vagula, L. (2012). <i>Hinnangud professionaalsetele õppivatele kogukondadele üheksa Põlva- ja Võrumaa üldhariduskooli näitel</i> [Magistritöö]. Tartu: Tartu Ülikooli hariduskorralduse õppekava.
Seadus/ õigusakt	Gümnaasiumi riiklik õppekava (2011). <i>Riigi Teataja</i> I, 14.01.2011, 2.